УДК 339.137:656.07

JEL L99, R41

DOI 10.31375/2226-1915-2019-3-108-123

В.В. Щербина

к.е.н., доцент, доцент кафедри «Підприємництво та туризм»

uktrade14@gmail.com

ORCID 0000-0002-3917-3617

<https://orcid.org/0000-0002-3917-3617>

В.О. Павельчук

магістр спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

v Pavelchuk3@gmail.com

Одеський національний морський університет

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ОПЕРАТОРІВ КОНТЕЙНЕРНИХ ТЕРМІНАЛІВ

Анотація. У статті досліджено види конкуренції на ринку морської перевалки контейнерів, визначено поняття «конкурентоспроможність операторів контейнерних терміналів» України в сучасних умовах функціонування та вивчено його аспекти, виявлено чинники, що впливають на конкурентоспроможність портів та контейнерних терміналів, а також розроблено напрямки підвищення конкурентоспроможності операторів контейнерних терміналів.

Контейнерні термінали грають важливу роль в розвитку транспортної галузі і економіки в цілому. Від рівня конкурентоспроможності контейнерних терміналів залежить місце України на світовому ринку транспортних послуг.

Сьогодні оператори контейнерних терміналів змушені працювати в досить непростих умовах жорсткої конкуренції, що вимагає пошуку нових шляхів підвищення їх конкурентоспроможності. Інтенсивність конкуренції між операторами контейнерних терміналів залежить від багатьох факторів, на які вплинули останні тенденції і зміни в міжнародній торгівлі і логістиці. Аналіз чинників допомагає виявити слабкі і сильні сторони в діяльності операторів контейнерних терміналів. Підвищення конкурентоспроможності операторів контейнерних терміналів базується переважно на потребах ринків, які вони обслуговують, а також використанні наявних ресурсів для збільшення попиту з боку цих ринків.

Таким чином, формування комплексу заходів щодо підвищення конкурентоспроможності, має бути спрямоване на підвищення ефективності використання наявних ресурсів, розвиток портової інфраструктури, підвищення якості послуг, безпеки функціонування.

Ключові слова: конкурентоспроможність, оператори контейнерних терміналів, чинники впливу на конкурентоспроможність, напрямки підвищення конкурентоспроможності.

УДК 339.137:656.07

JEL L99, R41

DOI 10.31375/2226-1915-2019-3-108-123

В.В. Щербина

к.э.н., доцент, доцент кафедры «Предпринимательство и туризм»

uktrade14@gmail.com

ORCID 0000-0002-3917-3617

<https://orcid.org/0000-0002-3917-3617>

В.О. Павельчук

магистр специальности «Предпринимательство, торговля и биржевая деятельность»

v Pavelchuk3@gmail.com

Одесский национальный морской университет

НАПРАВЛЕНИЯ ПОВЫШЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ОПЕРАТОРОВ КОНТЕЙНЕРНЫХ ТЕРМИНАЛОВ

Аннотация. В статье исследованы виды конкуренции на рынке морской перевалки контейнеров, определено понятие «конкурентоспособность операторов контейнерных терминалов» Украины в современных условиях функционирования и изучены его аспекты, выявлены факторы, влияющие на конкурентоспособность портов и контейнерных терминалов, а также разработаны направления повышения конкурентоспособности операторов контейнерных терминалов.

Контейнерные терминалы играют важную роль в развитии транспортной отрасли и экономики в целом. От уровня конкурентоспособности контейнерных терминалов зависит место Украины на мировом рынке транспортных услуг.

Сегодня операторы контейнерных терминалов вынуждены работать в достаточно сложных условиях жесткой конкуренции, что требует поиска новых путей повышения их конкурентоспособности. Интенсивность конкуренции между операторами контейнерных терминалов зависит от многих факторов, на которые повлияли последние тенденции и изменения в международной торговле и логистике. Анализ факторов помогает выявить слабые и сильные стороны в деятельности операторов контейнерных терминалов. Повышение конкурентоспособности операторов контейнерных терминалов базируется преимущественно на потребностях рынков, которые они обслуживают, а также использовании имеющихся ресурсов для увеличения спроса со стороны этих рынков.

Таким образом, формирование комплекса мер по повышению конкурентоспособности, должно быть направлено на повышение эффективности использования имеющихся ресурсов, развитие портовой инфраструктуры, повышение качества услуг, безопасности функционирования.

Ключевые слова: конкурентоспособность, операторы контейнерных терминалов, факторы влияния на конкурентоспособность, направления повышения конкурентоспособности.

UDC 339.137:656.07

JEL L99, R41

DOI 10.31375/2226-1915-2019-3-108-123

V. Shcherbyna

PhD, Docent of Department «Entrepreneurship and tourism»

uktrade14@gmail.com

ORCID 0000-0002-3917-3617

<https://orcid.org/0000-0002-3917-3617>

V. Pavelchuk

Master of the specialty «Entrepreneurship, trade and exchange activity»

vpavelchuk3@gmail.com

Odessa national maritime university

INCREASING DIRECTIONS OF CONTAINER TERMINAL OPERATORS COMPETITIVENESS

Abstract. There are the types of competition in the sea container transshipment market explores, defines the concept of «competitiveness of container terminal operators» in Ukraine under current operating conditions, studies its aspects, identifies factors

affecting the competitiveness of ports and container terminals, and develops ways to increase the competitiveness of container terminal operators in the article.

Container terminals play an important role in the development of the transport industry and the economy as a whole. The competitiveness of container terminals determines the place of Ukraine in the global transport services market.

Today, container terminal operators are forced to work in rather difficult conditions of fierce competition, which requires the search for new ways to increase their competitiveness. The intensity of competition between container terminal operators depends on many factors influenced by recent trends and changes in international trade and logistics. More recently, the competition of ports has reached a maximum in the tariff policy, and the geographical position of the ports has reduced the primary role and formulated the traffic flow. Over the remaining hour, the competition and port has grown significantly. The whole process was governed by a change in the regulated and interlocking role of the state, the growth of global transport, and the significant increase in international trade.

Factor analysis helps identify weaknesses and strengths in the activities of container terminal operators, to protect the competitiveness of the market, to identify the ways to help the carrier to provide industrial services.

Increasing the competitiveness of container terminal operators is based primarily on the needs of the markets they serve, as well as the use of available resources to increase demand from these markets.

Thus, the formation of a set of measures to increase competitiveness should be aimed at improving the efficiency of using available resources, developing port infrastructure, improving the quality of services, and operating safety.

Keywords: *competitiveness, container terminal operators, factors influencing competitiveness, increasing directions of competitiveness.*

Постановка проблеми. Контейнерні перевезення в сучасних умовах продовжують зберігати свої позиції. У світі однією з основних тенденцій, які сьогодні набирають силу на ринку транспортних послуг, як і раніше, виступає глобальний розвиток контейнерних перевезень. Контейнерні термінали грають важливу роль в розвитку транспортної галузі і економіки в цілому. Від рівня конкурентоспроможності контейнерних терміналів залежить місце України на світовому ринку транспортних послуг. З кожним днем рівень конкуренції на світовому та національному ринку контейнерних перевезень зростає, тому порти та термінали в умо-

вах реального ринку мають виживати при підвищеній агресивності зовнішнього середовища. Щоб успішно виживати, треба підвищувати конкурентоспроможність.

Конкурентоспроможність операторів контейнерних терміналів показує їх можливість комплексно задовольняти вимоги клієнтів до характеристик логістичних процесів в рамках ланцюгів постачань, утримувати існуючий вантажопотік, а також завоювати новий, ведучи конкурентну боротьбу, як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках за рахунок якісного вдосконалення портових логістичних послуг.

Огляд останніх досліджень та публікацій. Питання конкурентоспроможності підприємств широко висвітлюються у наукових працях багатьох іноземних та вітчизняних авторів. В останні часи активна увага науковців приділяється функціонуванню морських портів в умовах конкуренції та факторам впливу на конкурентоспроможність, серед них Н.О. Аболенцева, А.В. Бережний, О.М. Вербіло, О.В. Меркт, О.В. Воркунова, О.О. Немчук, І.В. Савельєва, В.І. Чимшир та інші. Класифікація факторів конкурентоспроможності морських портів наводиться в цілому ряді наукових робіт вітчизняних і зарубіжних авторів. Так, Н.О. Аболенцева [1] виділяє внутрішні (тобто чинники, які впливають на конкурентоспроможність, та які підприємство може контролювати) і зовнішні (незалежні від підприємства) групи факторів. О.М. Вербіло [4] систематизує фактори, що впливають на конкурентоспроможність портів, з позицій міжнародної торгівлі та логістики.

У зв'язку з тим, що найбільші порти світу спеціалізуються саме на контейнерних вантажах, п'ятірку лідерів серед глобальних стивідорних компаній займають оператори контейнерних терміналів, розвиток магістрально-фідерної системи перевезень, режиму траншшипмент та логістики спричинили потребу в логістичних хабах, тому саме від рівня конкурентоспроможності контейнерного терміналу та його оператора залежить частка на контейнерному ринку та місце даного терміналу в системі логістики. Тому оцінка конкурентоспроможності операторів контейнерних терміналів та розробка напрям-

ків її підвищення стають все більш актуальними.

Задачі дослідження. Метою статті є визначення категорії «конкурентоспроможність операторів контейнерних терміналів» України в сучасних умовах функціонування, дослідження видів конкуренції на ринку морської перевалки контейнерів, виявлення чинників, що впливають на конкурентоспроможність портів та контейнерних терміналів, а також визначення напрямків підвищення конкурентоспроможності операторів контейнерних терміналів.

Основний матеріал дослідження. Морські торговельні порти та термінали України стають активною частиною великого і дуже динамічного конкурентного середовища. При цьому конкурентна боротьба між портами здійснюється не тільки на національному рівні, але і поширюється на регіональному і міжрегіональному рівні.

Меркт О.В. визначає конкурентоспроможність морського порту як здатність надавати послуги, які за ціновими і нецінових (якісними і кількісними) характеристиками більш привабливі для споживачів (судновласників, вантажовідправників і пасажирів), ніж послуги іншого морського порту [5].

Однак, в світі того, що Закон України «Про морські порти» розглядає морський порт як визначені межами територію та акваторію, що обладнані для обслуговування суден і пасажирів, проведення вантажних, транспортних та експедиційних робіт, а також інших пов'язаних з цим видів господарської діяльності, це означає, що на території морського порту

функціонують підприємства різних форм власності та видів діяльності, тому поняття «конкурентоспроможність порту» втрачає свою актуальність та концентрується в основному на перевагах в географічному положенні порту, глибинах акваторії тощо. На зміну йому приходить таке поняття, як «конкуренто-спроможність оператора портового терміналу».

Беручи до уваги викладене, а також враховуючи, що сьогодні морський порт – це пункт стикування різних видів транспорту, а більшість великих контейнерних портів є транспортно-логістичними центрами, що входять до складу логістичного ланцюжка доставки вантажів морем, їх діяльність необхідно досліджувати комплексно, акцентуючи увагу не тільки на внутрішніх процесах, а й на зовнішніх ділових зв'язках [8].

Тому мета обслуговування споживачів портових послуг на

контейнерному ринку не тільки в тому, щоб надати якісні навантажувально-розвантажувальні операції, але і в тому, щоб залучити й утримати споживачів, що в результаті збільшить контейнерообіг.

Отже, конкуренція на ринку морської перевалки контейнерів – це процес постійної боротьби за існуючі і перспективні вантажопотоки, як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринку, з метою збереження або збільшення частки ринку, а також за задоволення об'єктивних або суб'єктивних потреб клієнтів (вантажо- та судновласників). Види конкуренції на ринку морської перевалки контейнерів наведені на рис. 1.

Таким чином, від рівня конкурентоспроможності операторів контейнерних терміналів залежить місце України на світовому ринку транспортних послуг.

Рис. 1. Види конкуренції на ринку морської перевалки контейнерів

Джерело: розроблено авторами з використанням [1; 2; 10]

Конкурентоспроможність оператора морського контейнерного терміналу – відносна властивість, що відображає здатність оператора контейнерного терміналу комплексно задовольняти вимоги клієнтів до характеристик перевантажувального процесу в рамках всього логістичного ланцюжка доставки вантажу в контейнері, утримувати існуючий вантажопотік, а також завойовувати новий, ведучи конкурентну боротьбу, як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках за рахунок якісного вдосконалення послуг, що надаються, і з урахуванням зовнішніх умов діяльності [1; 3; 10; 12].

Розглядаючи поняття конкурентоспроможності операторів контейнерних терміналів необхідно звернути увагу, що це поняття включає декілька аспектів (рис. 2).

Сьогодні оператори контейнерних терміналів змушені працювати в досить непростих умовах жорсткої конкуренції, що вимагає пошуку нових шляхів підвищення їх конкурентоспроможності та, в першу чергу, через забезпечення адаптивних до ситуації, конкурентоспроможних послуг. Інтенсивність конкуренції між операторами контейнерних терміналів залежить від багатьох факторів, які необхідно детально дослідити.

Переглядаючи фактори, що впливають на конкурентоспроможність портів та операторів контейнерних терміналів, потрібно враховувати всі останні тенденції і зміни в міжнародній торгівлі і логістиці.

Рис. 2. Три аспекти поняття «конкурентоспроможність оператора морського контейнерного терміналу»

Джерело: розроблено авторами з використанням [3; 8; 9]

Ще недавно конкуренція портів виражалася максимум в тарифній політиці, а географічне положення портів грало визначальну роль і формувало побудова транспортних потоків. За останній час значно зросла і

повністю видозмінилася міжнародна конкуренція портів. Цьому сприяло зменшення регулюючої обмежуючої ролі держави (лібералізація законодавства, застосування державно-приватного партнерства в портовій га-

лузі), бурхливе зростання і процес глобалізації світової торгівлі, як наслідок – значне зростання міжнародних перевезень, розвиток логістики і технологічний прогрес в транспортній галузі.

Розглянемо детальніше основні чинники, що визначають конкурентоспроможність контейнерних терміналів [4; 6; 7; 13]:

- географічне положення. Термінал отримує перевагу при розташуванні на перетині основних міжнародних маршрутів, смузі транспортного коридору, на території порту або логістичного центру. Важливою умовою є наявність зручних виходів на магістральні шляхи сполучення, що мають запас пропускної спроможності. Такі контейнерні термінали можуть стати хабами або терміналами траншипменту;

- розміщення терміналу щодо вантажовласників, тобто значний хінтерленд. Вигідним є розміщення терміналу в промислових зонах або на територіях з високою інтенсивністю економічної діяльності, пов'язаної з профілем терміналу. Під основним хінтерлендом контейнерного терміналу розуміється територія, на якій він має домінуюче або навіть ексклюзивне положення щодо вантажопотоків. Інші термінали можуть намагатися боротися за цю територію, але при цьому не будуть мати рівні конкурентні умови і будуть обмежені тими сегментами, де базовий термінал не забезпечує прийнятний рівень обслуговування. Важливим додатковим фактором є зручність місцевого під'їзду і помірна завантаженість вулично-дорожньої мережі в зоні розміщення терміналу;

- можливість обробки на терміналі транспортних засобів великої вантажопідйомності і швидкість виконання відповідних операцій, включаючи час очікування. На конкурентоспроможність контейнерного терміналу впливає здатність приймати і обробляти великі контейнеровози, оскільки лінійні перевізники віддають перевагу терміналам з достатніми глибинами, високопродуктивним устаткуванням, здатних приймати і обслуговувати великі судна, в яких немає черг в очікуванні постановки до причалу, що дозволяє отримувати переваги ефекту масштабу від експлуатації крупних суден;

- наявність регулярних транспортних сервісів. Привабливість терміналу для клієнтури значно підвищується, якщо він пов'язаний з іншими терміналами регулярними лінійними перевезеннями;

- запас продуктивності терміналу, його здатність стійко працювати в періоди пікового завантаження, а також наявність резервних територій, які дозволяють при необхідності нарощувати потужність терміналу або створювати нові сервіси;

- набір додаткових послуг, які доступні користувачам на даному контейнерному терміналі, до таких послуг належать інформаційні послуги, що дозволяють забезпечити швидкий і економічний обмін інформацією про місцезнаходження і статус контейнерів, логістичні послуги (RFID, крос-докінг та ін.);

- рівень тарифів на послуги терміналу та портових зборів в порту.

Ці фактори можна звести в групи, які наведені в табл. 1 [4; 6; 8; 11].

Таблиця 1

*Групи факторів впливу на конкурентоспроможність
операторів контейнерних терміналів*

Групи факторів	Характеристика
Географічні	Основний фактор, що визначає конкурентоспроможність оператора контейнерного терміналу, – це географічне положення. Географічне положення визначає природно-кліматичні та економіко-географічні чинники конкурентоспроможності: природні глибини в акваторії, льодова обстановка, територіальна близькість терміналу до місць виробництва і споживання товарів, розташування на перетині головних морських маршрутів, міжнародних транспортних коридорів, які обслуговують потреби світової торгівлі; особливості хінтерленду.
Інфра-структурні	Наявність та стан портової інфраструктури, що забезпечує безпеку мореплавання, обслуговування суден, перевалку вантажів і обслуговування пасажирів, а також наявність транспортної інфраструктури хінтерленду (інфраструктури залізничного, автомобільного), обмеження з пропускну здатності терміналу.
Технологічні	Технології та інновації, які використовуються на терміналі для надання конкурентоспроможних послуг, застосовувані стандарти якості, стандарти енергоефективності та екологічності роботи терміналу та техніки тощо.
Логістичні	Рівень розвитку портової логістики, включає спектр послуг, пропонується ОКТ по відношенню до суден і вантажів, організацію логістики перевезень, набір додаткових логістичних послуг, як cross docking, postponement (відстрочка певних виробничих операцій, сплати митних зборів до самого останнього моменту), реверсивна логістика (контроль і переміщення повернутого товару), інформаційні послуги та цифрова логістика, використання принципів зеленої логістики.
Геополітичні	Розташування в районі міжнародних конфліктів, регіоні політичної напруженості і нестабільності; дію міжнародних договорів або інших норм міжнародного права, що надають преференційні режими, або накладають санкції стосовно діяльності морських портів та терміналів, зовнішньої торгівлі.
Інституційні	Реалізація заходів державного регулювання діяльності морських портів та терміналів, заходи державного контролю в сфері транспорту, прикордонного, митного, а також екологічного, санітарно-карантинного, ветеринарного та фітосанітарного контролю, система оподаткування та справляння митних зборів, що діє по відношенню до суден і вантажів, що перевозяться, заходи цінового регулювання.

На підставі результатів вивчення факторів, під впливом яких формується конкурентоспроможність операторів контейнерних терміналів, встановлено, що їх можна розділити на групи, які наведені на рис. 3.

Виходячи з наведених чинників конкурентоспроможності контейнерних терміналів можна виділити чинники, що здійснюють обмежувачий вплив на конкурентоспроможність вітчизняних контейнерних терміналів (рис. 4):

1. Економічні:

- зависокі тарифні ставки. Порівняльний аналіз вартості стивдорного обслуговування і заходження суден в українські та іноземні порти показує, що на сьогоднішній день витрати в українських портах є більшими в порівнянні з іноземними портами в Чорноморському басейні.

- нерівномірний обсяг інвестицій в розвиток портової інфраструктури.

2. Техніко-технологічні:

- недостатні глибини для обслуговування великих контейнеровозів, що обмежує розвиток траншшипменту;

- мала кількість фітінгових платформ, застарілий парк контейнерів;

- відсутність або нестача перевантажувального обладнання для обробки сучасних контейнеровозів;

- відсутність портових територій для зберігання контейнерних вантажів.

3. Організаційні:

- відсутність єдиної інформаційної системи, що дозволяють забезпечити швидкий і економічний обмін інформацією між усіма учасниками контейнерних перевезень;

Рис. 3. Чинники конкурентоспроможності операторів контейнерних терміналів

Джерело: розроблено авторами з використанням [3; 9; 14]

Рис. 4. Чинники, що обмежують конкурентоспроможність українських контейнерних терміналів

Джерело: розроблено авторами з використанням [2; 6; 8]

- невідповідність євростандартам процедур оформлення та проходження контейнерних вантажів через кордон в Україні;

- низька частка застосування в управлінні контейнерними терміналами перспективних форм державно-приватного партнерства, таких як концесія;

- низька частка логістичних послуг в роботі контейнерних терміналів.

Чинники формування конкурентоспроможності підприємства діють не ізольовано, кожен сам по собі,

а системно, що посилює наслідки дії кожного окремо взятого чинника. Успішний розвиток портів та терміналів – це завдання не тільки органів управління, а й керівництва міста, регіону та країни. Підвищення конкурентоспроможності операторів контейнерних терміналів залучає судноплавні компанії, підвищує обсяг контейнерообігу, збільшує частку ринку, зміцнює позиції України на ринку контейнерної перевалки.

Аналіз чинників допомагає виявити слабкі і сильні сторони в діяльності операторів контейнерних

терміналів і в роботі конкурентів, зберегти конкурентні позиції та збільшити частку ринку, визначити способи, які допоможуть підвищити конкурентоспроможність операторів контейнерних терміналів та портових послуг.

Підвищення конкурентоспроможності операторів контейнерних терміналів базується переважно на потребах ринків, які вони обслуговують, а також використанні наявних ресурсів для збільшення попиту з боку цих ринків.

Таким чином, формування комплексу заходів щодо підвищення конкурентоспроможності, має бути спрямоване на підвищення ефективності використання наявних ресурсів, розвиток портової інфраструктури, підвищення якості послуг, безпеки функціонування тощо.

Основними шляхами вирішення проблем, пов'язаних з підвищенням конкурентоспроможності операторів контейнерних терміналів, є: ґрунтовне вивчення ринку і аналіз конкурентів, покращення якості наданих послуг, модернізація обладнання та портової інфраструктури, всебічне зниження витрат, підвищення якості управління, удосконалення зв'язків із зовнішнім середовищем; удосконалення організації інноваційної діяльності, впровадження нових інформаційних технологій, впровадження нових фінансових і облікових технологій, розвиток портової логістики; розвиток портового маркетингу.

Виходячи з вищенаведеного, можна виділити такі групи напрямів щодо підвищення конкурентоспроможності операторів контейнерних терміналів (рис. 5):

1. Напрями підвищення конкурентоспроможності операторів контейнерних терміналів по техніко-технологічним параметрам: розвиток портової інфраструктури та використання нової прогресивної техніки і сучасних технологій обслуговування суден, вантажів, надання комплексних послуг, впровадження екологічних стандартів та дотримання екологічної безпеки при здійсненні виробничої діяльності тощо.

2. Напрями підвищення конкурентоспроможності операторів контейнерних терміналів по економічним параметрам: зниження витрат та собівартості, що дозволить покращити тарифи на навантажувально-розвантажувальні роботи та інші послуги терміналу з урахуванням рівня відповідних тарифів у операторів-конкурентів, покращання фінансових показників за рахунок оптимізації витрат та управлінської діяльності тощо.

3. Напрями підвищення конкурентоспроможності операторів контейнерних терміналів по організаційним параметрам: вдосконалення бізнес-планування діяльності з метою швидкої адаптації до ринкових вимог, підвищення рівня портового маркетингу, підвищення рівня професійної підготовки кадрів; розвиток портової логістики; впровадження нових інформаційних технологій управління транспортними процесами, впровадження міжнародних стандартів якості, підвищення інвестиційної привабливості морського транспорту; активізація діяльності щодо залучення вантажу, зменшення часу знаходження контейнерів в порту, підвищення безпеки вантажів та рівня їхньої схоронності.

Рис. 5. Основні напрями підвищення конкурентоспроможності операторів контейнерних терміналів

Висновки. Таким чином, для підвищення конкурентоспроможності операторів контейнерних терміналів необхідно розробляти і впроваджувати комплексну систему заходів, спрямованих на підвищення ефективності діяльності компанії, що оперує контейнерним терміналом та забезпечення якості послуг з обслуговування контейнерів та суден.

Розвиток конкурентного ринку контейнерної перевалки вимагає створення умов для підвищення рівня

пропозиції високоякісних послуг, а також забезпечення публічності і інформаційної відкритості ринку. Підвищення конкуренції на ринку вимагає від операторів постійно вдосконалювати свою діяльність. Все це створює умови для подальшого підвищення ефективності роботи і росту конкурентоспроможності регіону, в якому працює оператор контейнерного терміналу, а також національної економіки в цілому.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Аболенцева Н.О. Методы оценки и повышения конкурентоспособности операторов морских контейнерных терминалов: Автореферат дис.... кандидата экономических наук: 08.00.05; [С.-Петербург. гос. инженер.-эконом. ун-т]. 2008. 19 с. URL: <http://economy-lib.com/metody-otsenki-i-povysheniya-konkurentosposobnosti-operatorov-morskih-konteynernih-terminalov>
2. Бережной А. В. Организационно-экономический механизм обеспечения конкурентоспособности морского порта региона: методология формирования и инструментарий реализации // Маркетинг і менеджмент інновацій. 2014. № 2. С. 220-229. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mimi_2014_2_21.
3. Бодровцева Н. Ю. Понятие и виды конкурентоспособности морских портов // ТДР. 2016. № 5. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/ponyatie-i-vidy-konkurentosposobnosti-morskih-portov>
4. Вербилло О.М. Тенденции в логистике, влияющие на конкурентоспособность портов // Научно-аналитический журнал «Логистика и управление цепями поставок». 2012. № 4 (51). URL: <http://lscm.ru/index.php/ru/ro-godam/item/1146>
5. Меркт О.В. Методичні засади стратегії розвитку морських торговельних портів у конкурентному середовищі: Автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.07.04; Київ. нац. авіац. ун-т. К., 2002. 16 с.
6. Немчук О.О., Остапчук А.А. Розробка статистичного метода оцінки конкурентоспроможності портового терміналу // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. 2017. № 4. С. 173-175. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VSUNU_2017_4_35.
7. Савельева И.В. Метод оценки конкурентной позиции оператора портового контейнерного терминала на основе многомерных группировок // Наука и прогресс транспорта: Вестник Днепропетровского национального университета железнодорожного транспорта. 2012. № 42. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/metod-otsenki-konkurentnoy-pozitsii-opera-tora-portovogo-konteynernogo-terminala-na-osnove-mnogomernyh-gruppirovok>
8. Чимшир В.И. Основные аспекты формирования организационно-экономического механизма обеспечения конкурентоспособности морского порта // Восточно-Европейский журнал передовых технологий. 2014. № 2 (3). С. 21-25. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vejpte_2014_2\(3\)_5](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vejpte_2014_2(3)_5).
9. Dang, Linh & Yeo, Gi. (2017). A Competitive Strategic Position Analysis of Major Container Ports in Southeast Asia. The Asian Journal of Shipping and Logistics. 33. 19-25. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2092521217300032>

10. Kalla, Mohamed & Zec, Damir & Jugovic, Alen. (2017). *Container ports competition in light of contemporary liner shipping market dynamics*. *Pomorstvo*. 31. 128-136. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0965856415001913>
11. Notteboom, T. and Yap, W.Y. (2012). *Port Competition and Competitiveness*. *The Blackwell Companion to Maritime Economics*, Blackwell Publishing Ltd, 1st Ed, P. 549-570. URL: https://www.researchgate.net/publication/286332654_Port_Competition_and_Competitiveness
12. Onyshchenko, S.P., Koskina, Yu.O. (2015). *Research of the effect of terms and conditions of an offer on successful conclusion of the freight transaction* // *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*. 6 (3(78)). 25-32. URL: <http://journals.urau.ua/eejet/article/view/85233>
13. Yoon, J., Lee, Dinwoodie J. (2015). *Competitiveness of container terminal operating companies in South Korea and the industry-university-government network*. *Transportation Research Part A: Policy and Practice*. 80. 1-14. URL: https://www.researchgate.net/publication/281687640_Competitiveness_of_container_terminal_operating_companies_in_South_Korea_and_the_industry-university-government_network
14. ITF (2014). *The Competitiveness of Ports in Emerging Markets: The case of Durban, South Africa*, International Transport Forum Policy Papers 2, OECD Publishing. URL: <https://ideas.repec.org/p/oec/itfaac/2-en.html#download>

REFERENCES

1. Abolentseva, N.O. (2008). *Metody otsenki i povysheniya konkurentosposobnosti operatorov morskikh konteynernykh terminalov* [Methods for assessing and improving the competitiveness of operators of sea container terminals]: avtoreferat dis.... kandidata ekonomicheskikh nauk: 08.00.05. 19. Retrieved from <http://economy-lib.com/metody-otsenki-i-povysheniya-konkurentosposobnosti-operatorov-morskikh-konteynernykh-terminalov> [in Russian].
2. Berezhnoy, A. V. (2014) *Organizatsionno-ekonomicheskiy mekhanizm obespecheniya konkurentosposobnosti morskogo porta regiona: metodologiya formirovaniya i instrumentariy realizatsii* [Organizational and economic mechanism for ensuring the competitiveness of the regional seaport: methodology of formation and implementation tools]// *Marketing i menedzhment innovatsiy*. 2014. № 2. P. 220-229. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mimi_2014_2_21. [in Russian].
3. Bodrovtsseva, N. Yu. (2016). *Ponyatiye i vidy konkurentosposobnosti morskikh portov* [The concept and types of seaports competitiveness]. *TDR*. № 5. Retrieved from <https://cyberleninka.ru/article/n/ponyatie-i-vidy-konkurentosposobnosti-morskikh-portov> [in Russian].

4. Verbilo, O.M. (2012). *Tendentsii v logistike, vliyayushchiye na konkurento-sposobnost' portov* [Logistics trends affecting port competitiveness]. *Nauchno-analiticheskiy zhurnal «logistika i upravleniye tsepyami postavok»*. № 4 (51). Retrieved from <http://lscm.ru/index.php/ru/po-godam/item/1146> [in Russian].
5. Merkt, O.V. (2002). *Metodichni zasady strategii rozvitku mors'kikh tor-govel'nikh portiv u konkurentnomu seredovishchi* [Methodical base of marine trade ports strategic development at a competitive environment]: avtoref. dis....kand. ekon. nauk : 08.07.04; Kiiv. nats. aviat. un-t. 16 [in Ukrainian].
6. Nemchuk, O.O. & Ostapchuk, A.A. (2017). *Rozrobka statistichnogo metoda otsinki konkurentospromozhnosti portovogo terminalu* [Searches of the statistical method for evaluating the competitiveness of port terminal] // *Visnik Skhidnoukraïns'kogo natsional'nogo universitetu imeni Volodimira Dalya*. № 4. P. 173-175. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/VISUNU_2017_4_35. [in Ukrainian].
7. Savelyeva I.V. (2012) *Metod otsenki konkurentnoy pozitsii operatora portovogo konteynernogo terminala na osnove mnogomernykh gruppировок* [A method for assessing the competitive position of a port container terminal operator based on multidimensional groupings] // *Nauka i progress transporta. Vestnik Dnepropetrovskogo natsional'nogo universiteta zhelezno-dorozhnogo transporta*. № 42. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/metod-otsenki-konkurentnoy-pozitsii-operatora-portovogo-konteynernogo-terminala-na-osnove-mnogomernykh-gruppировок> [in Russian].
8. Chimshir, V. I. (2014). *Osnovnyye aspekty formirovaniya organizatsionno-ekonomicheskogo mekhanizma obespecheniya konkurentospobnosti morskogo porta* [The main aspects of the formation of the organizational and economic mechanism for ensuring the competitiveness of the seaport]. *Vostochno-Yevropeyskiy zhurnal peredovykh tekhnologiy – Eastern-european journal of enterprise technologies*. № 2(3). P. 21-25. Retrieved from [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vejpte_2014_2\(3\)_5](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vejpte_2014_2(3)_5) [in Russian].
9. Dang, Linh & Yeo, Gi. (2017). *A Competitive Strategic Position Analysis of Major Container Ports in Southeast Asia*. *The Asian Journal of Shipping and Logistics*. 33. 19-25. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2092521217300032> [in English].
10. Kalla, Mohamed & Zec, Damir & Jugovic, Alen. (2017). *Container ports competition in light of contemporary liner shipping market dynamics*. *Pomorstvo*. 31. 128-136. Retrived from <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0965856415001913> [in English].
11. Notteboom, T. and Yap, W.Y. (2012). *Port Competition and Competitiveness*. *The Blackwell Companion to Maritime Economics*, Blackwell Publishing Ltd, 1st Ed, 549-570. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/286332654_Port_Competition_and_Competitiveness [in English].

12. Onyshchenko, S. P., Koskina, Yu. O. (2015). *Research of the effect of terms and conditions of an offer on successful conclusion of the freight transaction. Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*, 6 (3(78)), 25-32. Retrieved from <http://journals.uran.ua/eejet/article/view/85233>
13. Yoon, J., Lee, Dinwoodie J. (2015). *Competitiveness of container terminal operating companies in South Korea and the industry-university-government network. Transportation Research Part A: Policy and Practice*. 80. 1-14. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/281687640_Competitiveness_of_container_terminal_operating_companies_in_South_Korea_and_the_industry-university-government_network [in English].
14. ITF (2014). *The Competitiveness of Ports in Emerging Markets: The case of Durban, South Africa, International Transport Forum Policy Papers 2*, OECD Publishing. URL: <https://ideas.repec.org/p/oec/itfaac/2-en.html#download>

Стаття надійшла до редакції 11.10.2019

Посилання на статтю: Щербина В.В., Павельчук В.О. Напрями підвищення конкурентоспроможності операторів контейнерних терміналів // Розвиток методів управління та господарювання на транспорті: Зб. наук. праць, 2019. № 3. С. 108-123. DOI 10.31375/2226-1915-2019-3-108-123.

Received 24.09.2019

Reference a JournalArtic: Shcherbyna V., Pavelchuk V (2019). INCREASING DIRECTION OF CONTAINER TERMINAL OPERATORS COMPETITIVENES. Development of management and entrepreneurship methods on transport, № 3.108-123. DOI 10.31375/2226-1915-2019-3-108-123.